

An-rikt på Kummingården

Onsdagskvällen den 17 januari kom att handla om våra (och ibland även andras) anor, d.v.s. släktled så långt bakåt i tiden som möjligt. Käglingebon Gert-Ove Ohlin (*bilden*) bor på en av "krigargatorna", den som bär namn efter den 168 cm långa rusthållshusaren Anders Orkan (f. 1786 i V. Ingelstad, död 1861 hos sonen Jöns på Glostorp N:o 6). Gert-Ove är verksam inom Malmö Släktforskarförening (600 medlemmar) och kunde lägga en bra grund för den som vill börja dra i släktbanden.

Saker och ting kan falla på plats på de mest förbryllande sätt ibland. Inte bara det att instundande lördag kunde presenteras som en riksomfattande "Släktforsknings dag".

Sålunda dök soldat Orkan lite senare upp i ett helt annat sammanhang som ett resultat att gårdens fru Sara Virin Jensen gjort, som titeln på den nya årsboken från hembygdsföreningen uppmanar: "Gräv där Du står!". Men den orkanen drog redan 1834 in på Kjeglinge N:o 2, 5/288 mantal på markerna, där minnesgården Pålssonhuset hade byggt ett femtontal år tidigare.

Släktforskning en folkrörelse

Den som före 1990-talet ville ge sig in i släktforskning, fick räkna med besök på t.ex. Landsarkivet i Lund, vita handskar och ett försiktigt bläddrande i gulnade luntor. Sedan dess har datorerna och IT öppnat vägar för släktforskning hemifrån och de ömtåliga luntorna skall lämnas i fred. Gert-Ove fängade med bilder in alla de nya möjligheterna och flertalet av de arkiv som finns i det land Sverige, som torde vara i internationell topp som ett paradiset för släktforskare, vilket inte minst svenskamerikaner har upptäckt och välsignat. Tänk bara att sitta någonstans nära sjön Ki-Chi-Saga i Minnesota och släktforska på folket i Duvemåla i Ljuders socken i Småland! Vad skulle väl Vilhelm Moberg ha sagt om det?

Hitta vidare

Stadsarkivet vid Bergsgatan i Malmö är träffpunkten för släktforskarföreningen och där kan man få all möjlig hjälp. Sen kan man orientera bland forskarprogram, skaffa dödboksskivor, kolla in bilder på "Rötter" och hitta släktingar som kan bidra med pusselbitar.

Att släktforskning kan leda långt visar ett par mycket omfattande släktdokument som Gert-Ove berättade om och där slättbygdens Una-Hans släkt (representerad även i Käglinge) tillhör de särdeles månghövdade i Skåne.

Man kan ha stor glädje av släktforskar metoder även utanför de egna genernas domäner. Boken om Pålssonhuset (se nedan) tillkom till stor del tack vare sådana – och det var ändå före digitaliseringen.

Själv har jag med forskning kring mina göingska "snapphanar" nått till mitten av 1500-talet utan att hitta en enda "fader okänd" men väl anfäder som Karl XI ville hänga i närmsta träd - och ovanpå det fått en chans att guida vår nuvarande kung och berätta för honom vad hans företrädare i ämbetet gjorde mot skåningar och danskar (kanske oväntat, men en mycket gemytlig dag 2007). Kort sagt vet man aldrig vart släktforskning kan leda, hur långt som helst eller in i en återvändsgränd. En sak är dock säker:

*Släktforskning är väl som ett gift
för den, vars far var ärligt gift*

Ett råd från Gert-Ove till den som börjar: Lägg forskningsresultaten i back-up men inte i samma dator. USB-sticka, skiva, externdisk, vad som helst så att allt arbete inte går förlorat.

Stilklädd släktforskning

Kummingårdens "husmor" Sara kom som kvällens överraskning klädd i sin mormors mors klänning och yvig hatt från förra sekelskiftet för att berätta om sin pappas farmor (f. 1869) och slingriga släktvägar, som på något märkligt sätt tycks ha lett henne till marker, där anfäder vandrat och grävt. Hennes dialekt är så välputsad stockholmsk som den kan vara (vägar – inte *vegar*, t.ex.). I gamla tider, innan folk och familjer började röra på sig skulle en

släboskåning ha nämnt henne som "spistrudad". För det var man, när man talade sådär fint och inte byggde orden på diftonger.

Sara, damklädd från 1900-talets början, väckte nog funderingar kring varför det numera inte är inne med vad man kan kalla *stilklädsel*. Klädstilar finns det däremot gott om. Det kom att handla mycket om Maria Virin Andersson och en släktsaga, som började på en gård i Svedala, Ö. Svenstorp. Maria var gift med läderhandlaren Anders, som lämnade henne i 52-årigt änkestånd, dock med en hyfsad kvarlåtenskap i pengar räknat. När han dog 1907 var arvet värt 33 000 kronor. För det beloppet kunde man köpa lika mycket varor och tjänster som för 1 793 003 kronor i nutid, mätt med konsumentprisindex.. Det kan man idag ta reda på hos Kungl. Myntkabinettet. En familjebild med läderhandlare Anders hade åstadkommit efter hans död, Anders inmonterad, något som kan ha förekommit i viss mån traditionellt med hädangångna, främst då barn.

Åter till leran

Saras pappa Niclas i Bromma, försökte som liten att få svar på frågor om vad och vilka som varit före farmor, men som ofta i den generationen var man inte särskilt intresserad av att prata. Det kunde finnas något som ansågs lite pinsamt, skamligt eller rentav någon tragedi. Det har många släktforskare fått erfara. Men det lossnade i Lund vid en grav med gammaldags järnstaket, dock med rader av nya frågetecken som följde.

Dottern Sara Lovisa föddes i Bromma och med praktfullt bröllopsfoto dokumenterades föreningen med Kummingårdens husvärd Robert Jensen (ett av några slingriga spår på den danska sidan). Så hamnade hon då i leran på den skånska slätten. Med sig hade hon en "amerikakoffert", som alltså har rest tur/retur Skåne-Stockholm. Nu stod den där framme på scenen. Hur många amerikakoffertar har inte figurerat i släktforskning?

Mersmak

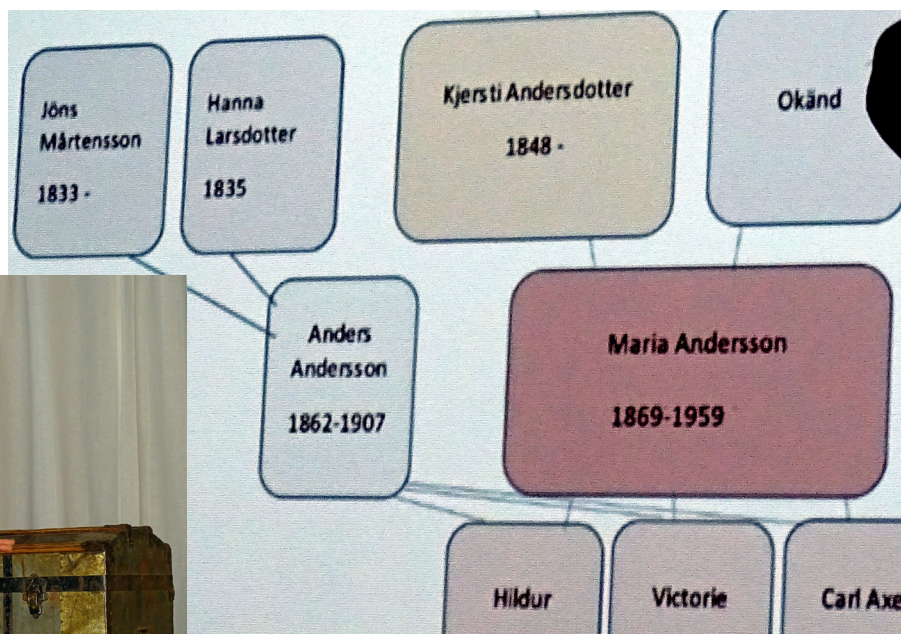
Med pappas släktforskande blev det till en smått ödesmättad berättelse om hur pigor och drängar flyttade mellan gårdar i häradet (sällan längre än man kunde gå till fots). En av byarna var Glostorp och där är Sara, där går hon med sina hästar på marker som manliga och kvinnliga föregångare i släktleden har trampat leran. Och vem dyker upp i hennes pappas släktforskning om inte husaren Orkan!

Det går inte att här redogöra för de många och ibland osannolika turerna i det som Sara berättade. Det känns som om de som inte var med den här kvällen, tillsammans med oss som var där, borde erbjudas en repris. Med tillägg av senare upptäckter. Gert-Ove försökte direkt att plocka fram en ny pusselbit på sin laptop, men det som såg ut att vara rätt klarade inte en närmare kontroll. Ofta så, när fällor lurar.

Per Ragnarson

Foto: Kjell Wihlborg

Om Anders Orkan berättas en del i hembygdsföreningens årsbok 1995 om Pålssonhuset: "En liten gård på slätten".

Saras släktresa illustrerad med Maria Andersson i centrum av ett påbörjat släktträd. Kistan har kommit hem till Skåne från en tids "exil" i Stockholm.